

Sử dụng phương pháp WebQuest trong dạy học học phần Triết học Mác-Lênin

Nguyễn Thị Như Nguyệt

Email: nhunguyet0803@gmail.com
Trường Đại học Quảng Bình
312 Lý Thường Kiệt, thành phố Đồng Hới,
tỉnh Quảng Bình, Việt Nam

TÓM TẮT: Với Triết học Mác - Lênin, hệ thống lí luận về thế giới quan và phương pháp luận khoa học cho nhận thức và hoạt động thực tiễn của con người thì việc giảng dạy, truyền thụ nó muốn có hiệu quả càng đòi hỏi năng lực tự học của người học. WebQuest sẽ là một trong những phương pháp dạy học thúc đẩy năng lực đó của người học. Bài viết phân tích rõ những đặc điểm của học tập với WebQuest, quy trình thiết kế WebQuest và tiến trình thực hiện WebQuest, từ đó vận dụng phương pháp WebQuest vào dạy học học phần Triết học Mác-Lênin.

TỪ KHÓA: Phương pháp, WebQuest, dạy học, Triết học Mác-Lênin.

→ Nhận bài 11/10/2021 → Nhận bài đã chỉnh sửa 07/11/2021 → Duyệt đăng 15/02/2022.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12210204>

1. Đặt vấn đề

Cùng với việc ra đời và phát triển của internet, ngày nay việc thu thập và xử lí thông tin trên mạng là một kĩ năng cần thiết trong nghiên cứu và học tập cũng như trong lao động nghề nghiệp. Việc ứng dụng công nghệ thông tin và sử dụng internet trong dạy học ngày càng trở nên quan trọng. Trong Chỉ thị 29/2001/CT-BGDĐT của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng đã nêu rõ: “Đối với giáo dục và đào tạo, công nghệ thông tin có tác động mạnh mẽ, làm thay đổi phương pháp và phương thức dạy và học. công nghệ thông tin là phương tiện để tiến tới một xã hội học tập” [1]. Điều đó cho thấy, công nghệ thông tin thúc đẩy một nền giáo dục mới, giúp mọi người tiếp cận rất nhiều thông tin khác nhau, từ đó con người phát triển hơn về kiến thức, nhận thức, tư duy.

Tuy nhiên, việc học sinh - sinh viên tiếp cận và truy cập thông tin một cách tự do trên mạng Internet trong dạy học đang có những hạn chế nhất định như việc tìm kiếm thường kéo dài vì lượng thông tin trên mạng rất lớn, dễ bị chệch hướng khỏi đề tài, nhiều tài liệu được tìm ra với nội dung chuyên môn không chính xác, độ tin cậy và giá trị thấp, ... đặc biệt với các môn Lí luận chính trị, trong đó có môn Triết học Mác-Lênin mang tính lí luận và trừu tượng cao, nếu không có sự định hướng khoa học về phương pháp nghiên cứu thì rất khó để đạt hiệu quả trong dạy học. Chính vì vậy, để khắc phục những hạn chế trên, việc sử dụng WebQuest - phương pháp khám phá trên mạng trong quá trình dạy học nói chung và dạy học Triết học Mác-Lênin đang là một trong những phương pháp dạy học tích cực hết sức cần thiết trong thời đại ngày nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm WebQuest

Ngày nay, WebQuest được sử dụng rộng rãi trên thế giới, trong GD phổ thông cũng như ở đại học. Đã có nhiều công trình nghiên cứu và đánh giá tác động của việc sử dụng WebQuest trong dạy học [2], [3] và thấy được hiệu quả của sự vận dụng phương pháp tích cực này vào việc phát triển năng lực của người học. Có nhiều định nghĩa cũng như cách mô tả khác nhau về WebQuest.

Theo nghĩa hẹp, WebQuest được hiểu như một phương pháp dạy học (WebQuest-Method). Theo nghĩa rộng, WebQuest được hiểu như một mô hình, một quan điểm về dạy học có sử dụng mạng Internet. WebQuest cũng là bản thân đơn vị nội dung dạy học được xây dựng để sử dụng phương pháp này và là trang WebQuest được đưa lên mạng. Khi gọi WebQuest là một phương pháp dạy học, cần hiểu đó là một phương pháp phức hợp, trong đó có thể sử dụng những phương pháp cụ thể khác nhau.

Với tư cách là một phương pháp dạy học, WebQuest được hiểu là một phương pháp dạy học trong đó người học tự lực thực hiện trong nhóm một nhiệm vụ về một chủ đề phức hợp, gắn với tình huống thực tiễn. Những thông tin cơ bản về chủ đề được truy cập từ những trang liên kết (Internetlinks) do người dạy chọn lọc từ trước. Việc học tập theo định hướng nghiên cứu và khám phá, kết quả học tập được người học trình bày và đánh giá. WebQuest là một phương pháp dạy học mới, được xây dựng trên cơ sở phương tiện dạy học mới là công nghệ thông tin và Internet. Trong tiếng Việt, chưa có cách dịch hoặc cách dùng thuật ngữ thống nhất cho khái niệm này. Trong tiếng Anh, Web nghĩa là mạng, Quest là tìm kiếm, khám phá. Dựa trên thuật ngữ và bản chất

của khái niệm có thể gọi WebQuest là *phương pháp “khám phá trên mạng”*. WebQuest là một dạng đặc biệt của dạy học sử dụng truy cập mạng internet [4]. WebQuest có thể được chia thành các WebQuest lớn và các WebQuest nhỏ:

WebQuest lớn: Xử lý một vấn đề phức tạp trong một thời gian dài (Ví dụ: một tháng), có thể coi như một dự án dạy học.

WebQuest nhỏ: Trong một vài tiết học (Ví dụ: 2 đến 4 tiết), người học xử lý một đề tài chuyên môn bằng cách tìm kiếm thông tin và xử lý chúng cho bài trình bày, tức là các thông tin chưa được sắp xếp sẽ được lập cấu trúc theo các tiêu chí và kết hợp vào kiến thức đã có trước của các em.

WebQuest có thể được sử dụng ở tất cả các loại hình trường học. Điều kiện cơ bản là người học phải có kỹ năng đọc cơ bản và có thể tiếp thu, xử lý các thông tin dạng văn bản. Bên cạnh đó, người học cũng phải có những kiến thức cơ bản trong thao tác với máy tính và Internet. WebQuest có thể sử dụng trong mọi môn học.

2.2. Đặc điểm của học tập với WebQuest

- Chủ đề dạy học gắn với tình huống thực tiễn và mang tính phức hợp.
- Định hướng hứng thú học sinh.
- Tính tự lực cao của người học.
- Quá trình học tập là quá trình tích cực và kiến tạo.
- Quá trình học tập mang tính xã hội và tương tác.
- Quá trình học tập định hướng nghiên cứu và khám phá.

Những hoạt động điển hình của người học trong WebQuest là tìm kiếm, đánh giá, hệ thống hóa, trình bày trong sự trao đổi với người học khác. Người học cần thực hiện và từ đó phát triển những khả năng tư duy như:

- *So sánh:* Nhận biết và nêu ra những điểm tương đồng và khác biệt giữa các đối tượng, các quan điểm.
- *Phân loại:* Sắp xếp các đối tượng vào các nhóm trên cơ sở tính chất của chúng và theo những tiêu chuẩn sẽ được xác định.

- *Suy luận:* Xuất phát từ các quan sát hoặc phân tích mà suy ra các tổng quát hóa hoặc những nguyên lý chưa được biết.

- *Kết luận:* Từ những nguyên lý cơ bản và các tổng quát hóa đã có mà suy ra những kết luận và điều kiện chưa được nêu ra.

- *Phân tích sai lầm:* Nhận biết và nêu ra những sai lầm trong các quá trình tư duy của chính mình hoặc của những người khác.

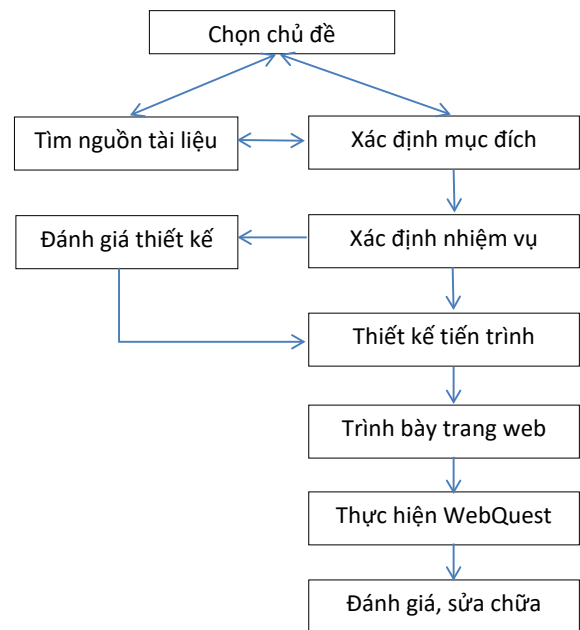
- *Chứng minh:* Xây dựng chuỗi lập luận để hỗ trợ hoặc chứng minh một giả thiết.

- *Tóm tắt:* Nhận biết và nêu ra đề tài hoặc kiểu mẫu cơ bản là cơ sở của những thông tin.

- *Phân tích quan điểm:* Nhận biết và nêu ra những quan điểm khác nhau đối với một đề tài.

2.3. Quy trình thiết kế WebQuest

Quy trình thiết kế WebQuest như sau (xem Hình 1):

Hình 1: Quy trình thiết kế WebQuest

2.4. Tiến trình thực hiện WebQuest (xem Bảng 1)

Bảng 1: Tiến trình thực hiện WebQuest

Các bước	Mô tả
Nhập đề	Giảng viên giới thiệu về chủ đề. Thông thường, một WebQuest bắt đầu với việc đặt ra tình huống có vấn đề thực sự đối với sinh viên, tạo động cơ cho sinh viên sao cho họ tự muốn quan tâm đến đề tài và muốn tìm ra một giải pháp cho vấn đề.
Xác định nhiệm vụ	Sinh viên được giao các nhiệm vụ cụ thể. Cần có sự thảo luận với sinh viên để sinh viên hiểu nhiệm vụ, xác định được mục tiêu riêng, cũng như có những bổ sung, điều chỉnh cần thiết. Tính phức tạp của nhiệm vụ phụ thuộc vào đề tài và trước tiên là vào nhóm đối tượng. Thông thường, các nhiệm vụ sẽ được xử lý trong các nhóm.
Hướng dẫn nguồn thông tin	Giảng viên hướng dẫn nguồn thông tin để xử lý nhiệm vụ, chủ yếu là những trang trong mạng Internet đã được giảng viên lựa chọn và liên kết, ngoài ra còn có những chỉ dẫn về các tài liệu khác.

Các bước	Mô tả
Thực hiện	Sinh viên thực hiện nhiệm vụ trong nhóm. Giảng viên đóng vai trò tư vấn. Trong trang WebQuest có những chỉ dẫn, cung cấp cho người học những trợ giúp hành động, những hỗ trợ cụ thể để giải quyết nhiệm vụ.
Trình bày	Sinh viên trình bày các kết quả của nhóm trước lớp, sử dụng PowerPoint hoặc tài liệu văn bản, có thể đưa lên mạng.
Đánh giá	Đánh giá kết quả, tài liệu, phương pháp và hành vi học tập trong WebQuest. Có thể sử dụng các biên bản đã ghi trong quá trình thực hiện để hỗ trợ, sử dụng đàm thoại, phiếu điều tra. Sinh viên cần được tạo cơ hội suy nghĩ và đánh giá một cách có phê phán. Việc đánh giá tiếp theo do giảng viên thực hiện.

2.5. Ví dụ minh họa sử dụng WebQuest để dạy học “Nguyên lí về sự phát triển” trong học phần Triết học Mác-Lênin

- *Giới thiệu:* Hãy theo dõi đoạn phim về “Sự phát triển của cây đậu” (<https://www.youtube.com/watch?v=YOgevd4xTxE>) (xem Hình 2) và cho nhận xét theo các câu hỏi sau:

1. Anh (chị) thấy gì trong đoạn phim trên?
2. Đoạn phim này phản ánh hiện tượng gì?

Hình 2: Sự phát triển của cây đậu

Sau khi sinh viên trả lời, giảng viên dẫn vào chủ đề của bài học “Nguyên lí về sự phát triển”.

- *Nhiệm vụ:* Các thành viên làm việc theo nhóm nhỏ, thực hiện các nhiệm vụ đặt ra. Các nhiệm vụ này liên quan đến sự phát triển: Khái niệm “phát triển”, đặc điểm, các tính chất của sự phát triển, ý nghĩa phương pháp luận của nguyên lí về sự phát triển. Các kết quả thu được có thể là bài trình bày, áp phích, bản tin tuyên truyền, ...

- *Tiến trình:* Các lớp chia thành 4 nhóm nhỏ thực hiện các nhiệm vụ sau:

Nhóm 1:

- Đọc các tài liệu liên quan đến nguyên lí về sự phát triển.
- Trình bày khái niệm về “phát triển”.
- Phân biệt khái niệm “phát triển” với “tiến hóa”, “tiến bộ”.

Tài liệu: [1] <https://vi.wikipedia.org/wiki/Phattrien>
 [2] <https://moet.gov.vn/content/vanban/GThocphanTriethocMLNtr60-130>
 [3] <https://vi.wikipedia.org/wiki/Tienhoa>
 [4] <https://vietnambiz.vn/tien-bo-xa-hoi-social-prog>

ress

Nhóm 2:

- Xem đoạn phim “Hệ thần kinh & não bộ thai nhi hình thành, phát triển như thế nào?”

Tài liệu: [1] <https://www.youtube.com/watch?v=av0xoehT-5o>

[2] <https://www.youtube.com/watch?v=O2VyhvLGYHs>.

Sau đó thảo luận các câu hỏi sau:

- Thai nhi hình thành và phát triển như thế nào?
- Đặc điểm chung của sự phát triển là gì?

Nhóm 3:

- Xem các đoạn phim về sự phát triển trong các lĩnh vực tự nhiên, xã hội và tư duy, sau đó rút ra kết luận về các tính chất của sự phát triển.

Tài liệu: [1] <https://www.youtube.com/watch?v=YZR276RzXMc> (4 Cuộc cách mạng công nghiệp đã diễn ra như thế nào?)

[2] https://www.youtube.com/watch?v=pvKWpzICyV_E (Nông nghiệp bền vững: Sản xuất nông sản an toàn với chi phí thấp)

[3] <https://www.youtube.com/watch?v=INWgd6IFovw> (Tầm quan trọng của trí tuệ nhân tạo trong cuộc sống hiện nay/Khoa học công nghệ)

Nhóm 4:

- Đọc các bài báo (đoạn phim) liên quan đến việc phải tự giác tuân thủ nguyên tắc phát triển, tránh tư tưởng bảo thủ, trì trệ và những yêu cầu của nguyên tắc đó.

[1] <https://www.qdnd.vn/phong-chong-tu-dien-bien-tu-chuyen-hoa/khong-de-bao-thu-tro-thanh-soi-day> (Không để bảo thủ trở thành “sợi dây” trói buộc sự tiến bộ)

[2] <http://khampha.vn/toi/khi-con-nguoi-chinh-phuc-the-gioi-c8a726887.html> (Khi con người chinh phục thế giới)

[3] <https://www.youtube.com/watch?v=PhgMxFX2Nf8> (Kinh nghiệm, kỹ thuật trồng và chăm sóc hoa cúc đón Tết)

[4] <https://dangcongsan.vn/khoa-hoc/khoa-hoc-cong-nghe-tao-dot-pha-moi-580681.html> (Khoa học công nghệ tạo đột phá mới)

[5] https://www.tapchiconsan.org.vn/web/guest/tin-binh-luan/-/asset_publisher/DLIYi5AJyFzY/content/

the-gioi-nam-2020-va-trien-vong-nam-2021 (Thế giới năm 2020 và triển vọng năm 2021).

- **Đánh giá:** Các sản phẩm hoàn thành sẽ được đánh giá theo các tiêu chí sau: 1/ Nội dung khoa học, chính xác, rõ ràng, có tính hệ thống. 2/ Thực hiện đúng nhiệm vụ đưa ra, có tính sáng tạo, tính logic, không có lỗi chính tả và văn phạm. 3/ Tài liệu được cập nhật và phong phú.

- **Cách trình bày:** Kỹ năng trình bày, kỹ năng lắng nghe và trả lời câu hỏi.

- **Kết luận:**

Câu hỏi: Anh (chị) đã học được những gì trong bài hôm nay?

Sinh viên trả lời:

- Hiểu được khái niệm phát triển. Phân biệt được khái niệm phát triển, tiến hóa và tiến bộ.

- Phân tích được đặc điểm của sự phát triển.

- Phân tích được các tính chất của sự phát triển.

- Rút ra được ý nghĩa phương pháp luận và liên hệ,

vận dụng được vào thực tiễn đời sống xã hội và bản thân cá nhân.

3. Kết luận

Trong xu thế đổi mới phương pháp dạy học theo hướng “lấy người học làm trung tâm” và nâng cao năng lực “tự học” cho sinh viên, phương pháp WebQuest đóng vai trò hỗ trợ rất quan trọng và có nhiều điểm tích cực. Nhất là trong thời đại bùng nổ công nghệ thông tin và truyền thông, việc ứng dụng WebQuest vào giảng dạy các môn Lí luận chính trị nói chung, học phần Triết học Mác-Lênin nói riêng sẽ “kích hoạt” sự chú ý và cảm hứng của sinh viên đối với môn học bắt buộc này, đồng thời góp phần nâng cao tính tích cực, chủ động học tập của sinh viên. WebQuest của giảng viên phải luôn gắn liền với đặc thù và năng lực của sinh viên. Có như thế mới tạo động lực thúc đẩy quá trình dạy học đạt hiệu quả cao.

Tài liệu tham khảo

- [1] <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Cong-nghe-thong-tin/Chi-thi-29-2001-CT-BGDDT-tang-cuong-giang-day-dao-tao-ung-dung-cong-nghe-thong-tin-nganh-giao-duc-giai-doan-2001-2005-48854.aspx>
- [2] Abbitt, J. And J. Ophus (2008), *What We Know About the Impacts of WebQuest: A Review of Research*, Association for the Advancement of Computing in Education, Vol. 16(4), pp. 441-456.
- [3] Hwang, S.H., et al, (2004), *Exploring the Use of WebQuest in the Learning of Social Studies Content*. Teaching and Learning, Vol. 25 (2), pp 223-232.
- [4] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2014), *Tài liệu tập huấn Dạy học tích hợp ở trường trung học cơ sở, trung học phổ thông*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [5] Đào Đức Doãn – Trần Đăng Sinh, (2005), *Triết học - Những vấn đề nghiên cứu và giảng dạy*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [6] Đại học Huế - Trường Đại học Sư phạm, (2015), *Kiểm yếu Hội thảo khoa học: “Đổi mới phương pháp dạy học các môn Lí luận chính trị ở trường đại học, cao đẳng theo định hướng phát triển năng lực”*, Huế.
- [7] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2021), *Giáo trình Triết học Mác-Lênin (Dành cho bậc Đại học hệ không chuyên lí luận chính trị)*, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

APPLYING THE WEBQUEST METHOD IN TEACHING THE MODULE OF MARXIST-LENINIST PHILOSOPHY

Nguyen Thi Nhu Nguyet

Email: nhunguyet0803@gmail.com
 Quang Binh University
 312 Ly Thuong Kiet, Dong Hoi city,
 Quang Binh province, Vietnam

ABSTRACT: *With regard to the Marxist-Leninist Philosophy - a theoretical system of worldview and scientific methodology for human perception and practice, self-learning competence is required to make the teaching and transmission more effective. A WebQuest will be one of the teaching methods to improve students' self-learning competence. The article analyzes the characteristics of learning with the WebQuest, its design process, and its implementation process, thereby applying the WebQuest method in teaching the module of Marxist-Leninist Philosophy.*

KEYWORDS: Method, WebQuest, teaching, Marxist-Leninist Philosophy.